

je ugodil želji nemškega zunanjega ministra dr. Curtiusa, da medsebojno zamenjata predsedstvo pri januarjem zasedanju Sveta Društva narodov. Dr. Curtius bo prevzel predsedstvo šele na majskem zasedanju, ker ni hotel nastopiti pri razpravi o nemški pritožbi proti poljski strahovladni pri zadnjih volitvah napram nemški manjšini kot predsednik Sveta in ob enem kot tožitelj.

Nemci grozijo. Voditelj nemških nacionalistov Hittler je napovedal, da bo leto 1931 za nemški narod borbena leto, za katero bo treba nabrusiti meče. Zadnje parlamentarne volitve na Poljskem izrabljajo Nemci, da hujskajo proti Poljski in pritiskajo na vlado, naj zahteva popravo vzhodne meje, osebno pa odpravo poljskega koridorja (ozemna zveza Poljske z morjem).

Nesoglasja na indijskih posvetovanjih. Indijska posvetovanja v Londonu še nikakor niso zaključena. Glavna težkoča teh posvetovanj je spor med muslimani in hindujci. Muslimani zahtevajo posebne volilne okraje, dočim so hindujci za enotna volilna okrožja. Angleška vlada se trudi, da bi pomirila obe stranki v korist celokupne Indije.

Revolucija v osrednji Ameriki. Iz Paname se poroča, da je v noči od četrtega na petek skupina mladih revolucionarjev pod vodstvom panamskega odvetnika dr. Harmodio Ariasa strmoglavlila vlado predsednika Arosemena. Prišlo je do bitke, v kateri so revolucionarji imeli 8 mrtvih in zavzeli predsednikovo palačo ter poslopje glavne policije, ki v državi Panama nadomestuje vojaštvo. Izklicali so vlado pod predsedstvom dr. Ariasa. Ameriška vlada je poslala tovorni avtomobil z ameriškimi vojaki kanalske cone, da varujejo ameriško poslaništvo. Pričakuje se nadaljnjih nastopov čet.

Odmevi iz kmetijskih vrst.

zernik Boltek, kmet v Št. Ilju pri Velenju.)

Kadar listje porumeni in odpada, ve mo, da se nam približuje zima in da tudi leto kmalu zatone v preteklost. Nekako sam od sebe začne človek razmišljati; misli mu silijo nazaj v minule čase, pa tudi v bodočnost: začenja misliti na obračun za staro leto in delati načrte za novo. Kmetijski stan je v drugih letnih časih preobložen z delom, sedaj imamo pa že malo več časa, da preišljujemo, kaj nam je dobrega ali slabega prineslo tekoče leto in kako še bo kaj v bodočnosti. Nič vselega ni bilo za naš stan. Težka gospodarska kriza, ki je pač svetovna, je obiskala tudi nas kmetovalce in nas našla nepripravljene. Zato z veliko skrbjo zremo v bodočnost. Kam torej plovemo, se vprašamo, ali na viharo morje, ali v pristanišče? Hočemo k obrežju, hočemo na trdna tla, ki se ne majejo. To pa lahko dosežemo, saj smo dobili pomoč. V stiskah in težavah, ki bremenijo naš stan, nas je obiskal neustrašen prijatelj — krmilar, ki nas hoče iz viharnega morja negotovosti privedi na obal, k mirnemu življenju.

In kedo je ta naš prijatelj — krmilar? To je naša Kmetijska zveza, naša strokovna in stanovska organizacija. Razumeti hočemo in tudi moramo, dragi stanovski tovariši, da bomo le preko močne in složne organizacije, ki se opira na katoliška načela, uveljavili svoj upliv in enakopravnost z drugimi stanovci. Naš kmetijski narod se hoče z jekleno voljo in vztrajnostjo okleniti krmilarja in veslarjev, da ne utone na razburkanem morju razrednega stanovskega boja. Dohro se namreč zavedamo, da prevelika stanovska nasprotstva in nestrpnost ne reši in ne ublaži naših razmer. Naš slovenski kmetijski stan si želi mirnega sožitja z drugimi stanovci. Nočemo razdirati, temveč zidati hočemo in sicer močno in silno domovino, našo Jugoslavijo. In največji in zato neprecenljivi zaklad za državo je zadovoljnost naroda. Preko naših pokrajin in po naših domovih je zavela misel potrebe složnega dela za zboljšanje naših razmer. In tukaj najbodi za vzgled Svetopolkova oporoka. Na delo torej, sotrpini, tovariši in prijatelji naši, ker le po storjenem delu je počitek sladek! Naš kmetijski narod je spoznal prijatelje svoje, prišel je do pravega spoznanja, »svita se« mu, pa ne samo tam nekje na Pohorju in ne v nekem namišljenem »naprednem« smislu, temveč širom slovenskih dolin in gora zora vstaja, dan se dela. Na plan, tovariši, sodelavci! Tudi pri nas »se dani«, zato hočemo čuvati našo dedščino, naše bisere. Vsiljevali so se in se še vsiljujejo, ki hočejo kmetijski stan izkoriščati. Delajo se naše prijatelje, hočejo nas pa razdvajati. Pregaror pa pravi: Kjer se prepirata dva, — tretji dobiček ima! — Mi pa, zvesti sinovi naše Jugoslavije, hočemo mirno življenje ob naših ognjiščih, v domači hiši. Zato odločno odklanjamo one, ki z neko laži-naprednostjo in laži-prosvitljenostjo hočejo razdor med brati. Radi bi ti ljudje, da bi se pričelo »svitati«. Ali bi si tudi radi pri tem »svitu« razdelili po svoje dedščino, ki so nam jo oskrbeli naši predniki, naši vzorniki Slomšek, Krek in nebrojni naši prosvetni delavci med kmetijskim ljudstvom? Izgledalo bi ravno tako kakor če bi volk pastiroval ovcam. Napravil bi si barantijo po svoje. Vprašam: kje pa je bila takrat tista »naprednost« in tista »prosvitljenost«, ko je blagopokojni Slomšek oral ledino, pripravljal pot slovenski knjigi v naše domove? In ko je Krek organiziral naše slovensko združništvo in obvaroval s tem kmetijski in delavski stan pred izkoriščanjem raznih tujih in domačih neprijateljev? In ko je naša od raznih ljudi in časopisov toliko oklevetana slovenska duhovščina ustanavljala šole, učila tam našo domačo besedo in pisavo? Takrat je vel tam od severa mrzel veter, ki bi bil kmalu oledenil naša slovenska naselja in odtujil materini govoricu naše lepe slovenske vasi. V tisti veliki nevarnosti so stopili na plan pravi prijatelji naši — sinovi naših domov, naša slovenska duhovščina in ramo ob ramu s slovenskim katoliškim izobraženstvom, ki je tudi v globini svojih src ljubilo svoj narod, so ustavili mrzli severni val s

tem, da so ustanavljali izobraževalna društva, kmetijske posojilnice in razne druge koristne ustanove. In sicer ustanavljali ne iz dobičkaželjnosti, ampak polni nesebične ljubezni in sočutja do trpečega kmetijskega ljudstva. In če so to vršili v smislu narodnih in katoliških načel, da so tako ohranili ljudstvu njegovo dedščino: slovensko besedo in slovensko zemljo, ali je to »demagoštvo«, ki ga tako radi očitajo nekateri po imenu napredni listi z zaviranimi besedami našim soborcem? In majniška deklaracija, ta veličastni spomenik jugoslovanske misli, ki je našla toliko navdušenega odmeva ravno v kmetijskih domovih in ki je užgala tisto veliko hrepenenje med nami, hrepenenje po skupnem življenju z dragimi brati na jugu pod svobodnim solncem! In ali ni našla tega odmeva ravno zato, ker so to misel sejali in za njo delovali v prvi vrsti slovenski duhovniki in katoliški izobraženci? Ali je mar to tisto »temno ozračje«, o kojem se piše po nekaterih listih? Zato pa še tembolj uvidimo, kako potrebno nam je složno delo za razmah naše misli, delo za Kmetijsko zvezo, slonečo na katoliških načelih in zvesto jugoslovanskim vzorom. Veselo si podajmo roke, tovariši, poprimite za vesla veslarji, zaveslajte k varnemu obrežju! To našo lepo slovensko zemljo, ki so jo preorali in obsejali z zdravim, klenim zrnem M. Slomšek, Krek in nebrojni drugi naši vzorniki, hočemo čuvati, da se brazde razorane ne zaplevelijo. Zvest hoče biti naš kmetijski rod praporom, ki se belijo in svetijo po naših gorah in dolinah. To je naša dedščina, to so naši biseri, ta naša rodna gruda, orošena z znojem in trpljenjem naših prednikov, posejana s cerkvami in društvenimi domovi, ki nas pozdravljajo in kličejo k sebi kot očesca nedolžnih otrok! Da, to so naši vzori!

Novo leto v vseh letnih časih.

Ako mi obhajamo 1. januarja pričetek novega leta, mislimo, da računajo po istem ključu novo leto na celem svetu. Naša baš kar omenjena domneva ni pravilna, ker slavijo novo leto razni narodi na zemeljski obli v vseh letnih časih.

V Indiji, kjer se ne drži kmetijski narod koledarja, določajo začetek leta po starodavnem verskem običaju — po stanju del na polju. Radi tega imajo Indijci po parkrat novo leto in en tak novoletni dan pade na 12. januar. Na Kitajskem slavijo »praznik novega leta ali praznik zmage prave vere nad krivoverstvom«, ako se nahaja solnce na 15. stopinji povodnega moža in je polna luna, kar se zgodi navadno meseca februarja.

Tibetanci imajo »kraljevo novo leto« februarja.

V marcu se vrši zopetna novoletna proslava med Indijci.

Dne 21. marca, ko pričinja spomlad, imajo novo leto Perzijanci.

Aprila je v Indiji obče novo leto.

V Siamu pričenjajo novo leto dne 1. aprila, priprosti narod pozna isto slavo teden pozneje, ko obhaja istočasno rojstni dan Bude.

Sredi poletja, navadno julija, imajo novo leto mohamedanci v afriškem Maroku.

Prvi september prinese novo leto Parzom v Indiji krog Bombaja.

Na nizozemskem otočju prebivajoči Malajci v Indijskem morju imajo novo leto oktobra.

Oktobra računajo novo leto indijski trgovci in obhajajo istočasno praznik boginje sreče, ki velja za pokroviteljico trgovine.

*

Letošnji novomašniki: Bejek Janez iz Murske Sobotice, Kordež Zdravko iz Prevalj v Mežiški dolini, Lupše Martin iz Pilštanja, Močivnik Matej iz Mežice, Paluc Ignacij od Sv. Antona v Slov. gor., Petan Janko iz Sromelj, Poteko Pankracij iz Griž pri Celju, Sem Jakob iz Ljubnega, Štukovnik F. od Sv. Martina pri Šaleku, Vahčić Rudolf iz Vidma ob Savi, Veselič Franc od Sv. Marka niže Ptujja, Vraber Jakob od Sv. Katarine na Kapli. — Poleg naštetih gojencev mariborskega duh. semenišča bo skoraj istočasno prejel v Innsbrucku višje redove lavantinski gojenec v zavodu sv. Kanizija (Canisianum) v Innsbrucku dr. phil. Anton Terstenjak, ki nadaljuje svoje bogoslovne študije na innsbruškem vseučilišču.

Socialni demokratje proti Slovenem. Socialna demokracija z besedami poudarja, da je internacionalna, da se nič ne briga za narodnostne spore, marveč da je na strani slabih in krivico trpečih. Na Koroškem pa je zopet pokazala, kako izgleda njena mednarodnost v dejanjih. V koroškem deželnem zboru je namreč socialna demokracija se zvezala z najbolj zagrizenimi nemškimi nacionalci in nemškutarji ter je slovenska deželna poslanca vrgla iz vseh odborov deželnega zboru. V svojih listih socialni demokratje kričijo zoper liberalno meščanstvo in ne prestando vreščijo po razrednem boju. V koroškem deželnem zboru pa hodijo roko v roko s tistimi, proti katerim hujskajo nepoučene in zapeljane svoje pristaše. Socialna demokracija je to, kar je prej bila: zagrizena nemškutarja.

Detektiva ubil. Na Novega leta dan popoldne je ubil v Zagrebu s sekiro trgovski pomočnik Radomir Ilič detektiva Josipa Stepeka, ki zapuščala ženo in enega nepreskrbljenega otroka.

Silni viharji na morju — posledica izbruha podmorskega ognjenika. Zadnji dan minulega leta so povzročili viharji, ki so divjali nad Atlantskim Oceanom, ogromno škodo. Viharji so bili vzvalovanje morja, katerega je povzročil podmorski vulkanični potres. Pojav podmorskega potresa je razburil vse obrežno prebivalstvo zapadne

Avstralije in čilenske obali v Južni Ameriki. Podmorski potres je povzročil pogin milijard in milijard rib. — Splošno mnenje je, da se je odprl na sredini Pacifiškega Oceana podmorski ognjenik.

Program največjega nemškega letala. Kakor smo že večkrat povdarjali v našem listu, so Nemci mojstri v grajenju velikih potniških letal. Največje nemško potniško letalo s 6 propelerji na vrhu je hotelo letos na jesen obiskati iz Evrope Ameriko. Polet je bil mišljen kot reklama, a se je ponesrečil. V Lisaboni na Portugalskem so na »Do X« zgoreli vsi nekovinasti deli. Letalo sedaj popravljajo in njegov kapitan Christiansen je izjavil te dni, da bodo popravila dogotovljena 15. januarja in aeroplan pripravljen za polet preko Atlantskega Oceana 20. januarja. Po kapitanovi napovedi bo program »Do X« za prekooceanski polet sledeči: Aeroplan (pravzaprav hidroplan za odlet in pristane na morju), bo odletel iz glavnega mesta Portugalske Lisabone na Kanarske otoke in od tam kaj na Kap Verdinsko otočje. Nato bo šla pot preko otoka Fernando Noronha v Natal v Braziliji, od tam v presledkih ob morski obali čez Bahijo do mesta Rio de Janeiro in nazaj v Natal. Iz Natala bodo leteli v Havanno, kjer je marca že precej solnca in od tamkaj bodo sledili nekateri poleti na najlepši severnoameriški potutok Florida, na zapadno Virginijo in v Mehikanski zaliv. Ko se bode dvignil toplomer v Newyorku, bo obiskalo letalo Severno Ameriko ter pristalo tamkaj v najbolj znamenitih mestih, ki ležijo ob morski obali. Iz Amerike hočejo obiskati letalci še Japonsko. Nemci upajo od tega poleta, da bodo prejeli od Amerikancev in Japoncev več naročil za zgradbo potniških letal kakor je njihov orjak »Do X«.

Največja loterija na svetu je na Španskem. Žrebanje omenjene loterije je vsako leto tri dni pred Božičem, ko izžrebajo 4 glavne dobitke. Četrto veliko srečko v iznosu 20 milijonov Din je zadel letos letalski major Franto, ki je moral pobegniti iz Španije radi zadnjega ponesrečenega republikanskega prevrata. Pravi glavni dobitek v iznosu 15 milijonov španskih pezet je odpadel v manjših delih na mesto Valencia ter osrečil za božične praznike 5000 revnih delavcev. 200 starčkov in stark iz uboge sirotišnice je zbiralo z največjo težavo že skozi več let prispevke, da se je lahko udeležilo letos loterijskega igranja. Siromaki iz sirotišnice so zadelo letos drugo največjo srečko v iznosu 10 milijonov pezet. Vsak igralec poseda danes 50.000 pezet in je zadostno preskrbljen za celo življenje.

Najbolj visoka družina v Nemčiji. Najvišji člani družine v Nemčiji prebivajo ob reki Reni in se pišejo Nacken. Sin Jožef Nacken je star 22 let in je visok 1.88 m, sin Jakob ima 24 let, višina 2.28 m, mati Lojza je stara 50 let, visoka 1.80 m, oče Viljem je star 50 let, visokost 1.80 m, hčerka Jožefa 26 let, visokost 1.95 m, najmlajši sin Viljem 16 let, je visok 1.99 m in je še v polni rasti.

Največji ženski klobuk na svetu. — Največji ženski klobuk nosi v Londonu gospodična Jesse Matthews. Krasni klobuk je visok 15 čevljev, v obsegu pa meri 25 čevljev in je napravljen iz 150 pavovih peres. Klobuk tehta 5 kg in je zavarovan za 20.000 dolarjev.

Iz hrepenenja po poklicu zagrešila rop. Te dni se je doigral na pošti v Brodeku pri Olomucu na Čehoslovaškem izredno drzen roparski napad. Poštno uradnico je napadel mladenič v trenutku, ko je hotela spustiti v poštni zavoj 43.000 čeških kron. Ropar je pognal poštarico v oči papričke, jo sunil v prsa, pograbil zavoj in pobegnil. Nekateri od mimoidočih so se spustili za drznežem, ki je spodrsnil na oledenele ulici in padel. Zgrabili so ga ter ga odvedli na žandarmerijo. Pri telesni preiskavi so orožniki odkrili, da je tolovaj mlado dekle, hčerka bogatega hotelirja iz Prerave. Dekle je priznalo zločin in izpovedalo, da se je polastila denarja radi tega, ker je nameravala odpotovati v Berlin, da bi se tamkaj izvežhala za filmsko igralko. Njen oče ni maral nič znati o tem poklicu in jej seve tudi ni dal denarja za pot. Preiskovalnemu sodniku je roparica izpovedala, da se ne kesa tega zločina. Sedaj bode postala znana ter slavna in bo igrala po prestani kazni tolovaške prizore iz lastne izkušnje.

Tigri raztrgali krotilca. V bližini mesta Toulon na Francoskem se je zgodil te dni ta le redek slučaj: Krotilec divjih zveri je stopil kakor običajno zjutraj v kletko, v kateri je bilo 6 indijskih tigrov in katere je hotel naučiti raznih spretnosti. Naenkrat se je zapodil vanj eden od tigrov in mu je razbil z zobovje. Nato je napadlo krotilca še ostalih 5 zveri, ki so svojega učitelja tako razčesale s kremplji, da je podlegel poškodbam.

Zagonetka izginelega bogatega trgovca. Jurij Davis je posedal v Londonu veliko usnjarno. Bil je srečno poročen in oče dveh sinov. Povrh je še bil spoštovan ter iskan trgovec, ki je živel v urejenih razmerah. Nekega dne je naročil svojemu nastavljenju, naj obvesti ženo, da ne bo ta dan obedoval v krogu družine, je namreč trgovsko zadržan. Nato je Davis zapustil pisarno svoje trgovine. Ker je izostal ceil večer ter noč, ga je javila žena policiji kot pogrešanega. Policijska poizvedovanja so ostala brezuspešna, trgovec je zginil brez vsake sledi. Na zločin v tem slučaju ni bilo misliti. Davis je hranil pri sebi v listnici le male svote denarja in ni imel sovražnikov, ki bi mu bili stregli po življenju. Pripravljen pobeg je bil izključen, saj so bile njegove družinske in trgovske razmere v najlepšem redu. Žena in prijatelji izginelega so bili pred zagonetko. *Se le po preteku pol leta je prejela londonska policija obvestilo, da leži v — bolnici mesta Montreal v Kanadi bolnik, ki bo istoveten z izginulim trgovcem Davisom iz Londona. Bolnik sam je pa v brezupnem položaju duševne zmedenosti. Brzobjavno obveščena družina Davis je poslala enega svojcev, ki bi naj razrešil uganko na licu mesta v kanadski bolnici. Po dolgotrajnem izpraševanju so izvlekli iz oslabelega